

Куч – адолатда

Адл ила олам юзин обод қил!

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг ҳукуқий газетаси

<http://www.kuch-adolatda.sud.uz>

2025 йил
4 июль,
жума
№ 28 (1062)

1998 йил 29 августдан чиқа бошлаган.

ЎЗБЕКИСТОН ВА ОЗАРБАЙЖОН ЎРТАСИДАГИ МУНОСАБАТЛАР ТАРИХИДА НАВБАТДАГИ МУҲИМ БОСҚИЧ

Ўзбекистон Республикаси
Президенти Шавкат Мирзиёев
Озарбайжон Республикаси
Президенти Илҳом Алиевнинг
таклифида биноан давлат
ташири билан ушбу мамлакатда бўлиб турибди.

Бу ташриф икки қардош ҳалқ ўртасидаги муносабатлар тарихида навбатдаги муҳим босқичга айланади. Ташрифнинг биринчи куни Президент Илҳом Алиев билан бўлиб ўтган музокаралар, Олий давлатлараро кенгашнинг иккичи йигилиши ва имзолangan келишувлар нафақат икки томонлама алоқаларни, балки минтақадаги сиёсий, иқтисодий ва маданий жараёнларнинг йўналишини белгилашда ҳам муҳим саналади.

Давлатимиз раҳбари З юни куни Боку шаҳрида Озарбайжон ҳалқининг умумиллий етакчиси Ҳайдар Алиев мангу кўним топган Фахр хиёбонига ташриф буюди.

Президентимиз Ҳайдар Алиев кабрига гул кўйиб, Озарбайжоннинг буюк давлат ва сиёсат арбоби хотирасига эҳтиром кўрсатди.

Ҳайдар Алиев ҳақли равишда мустақил Озарбайжоннинг асосчиси ҳисобланади. Унинг раҳбарлигига мамлакатнинг жадал ривожланиши ва ҳалқаро майдондаги нуфузи юксалиши учун мустаҳкам пойдевор юратилди.

Унинг давлат қурилиши ва миллий суверенитетни мустаҳкамлашга кўшган ҳиссаси Озарбайжон тарихида алоҳида ўрин тутади.

Ўзбекистонда Ҳайдар Алиевни қардош давлатларимиз ўртасидаги дўстлик алоқаларини ривожлантириш ва мустаҳкамлашга катта аҳамият берган давлат арбоби сифатида чуқур ҳурмат қилишади.

Шундан сўнг Президент Шавкат Мирзиёев Боку шаҳридаги Ғалаба боғига борди.

Ўзбекистон етакчиси Ғалаба ку-

ни бағишлиланган ёдгорлик пойига гул кўйиб, Озарбайжон ватанповарлари хотирасига ҳурмат бажо келтириди.

Озарбайжон пойтахти марказида жойлашган ушбу замонавий ёдгорлик мажмуаси мамлакат озодлиги ва ҳудудий яхлитлиги йўлида курбон бўлган миллий қаҳрамонлар хотирасини абадийлаштириш масадида бунёд этилган.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Озарбайжонга давлат ташрифи доирасида Фузулий шахрига келди.

Аэропортда олий мартаబали мөҳоммни Озарбайжон маданият вазири Одиг Керимли ва башқа расмийлар кутиб олди.

Шаҳар буюк озарбайжон шоири ва мутафаккири Муҳаммад Фузулий номи билан аталган. Мамлакатнинг жануби-ғарбий қисмида жойлашган бу шаҳар азалдан Қорабонгинг "жанубий дарвозаси" хисобланади.

2020 йилдан бошлаб Фузулий тумани ва шаҳрида кенг кўлами қайта тиклаш дастури амалга оширилмоқда. 2021 йилда фойдаланишга топширилган Фузулий аэропорти барпо этилган муҳим объекtlардан бири бўлди. Шаҳарда, шунингдек, замонавий турар жой мажмуалари, тиббиёт ва таълим муассасалари, инфраструктура обьектлари қад ростлади, янгилири қурилмоқда.

2023 йил август ойида икки мамлакат етакчилари шаҳарда Ўзбекистон Президенти ташаббуси билан бирорада ҳалқларимиз ўртасидаги мустаҳкам алоқаларини таъминлаш алоқаларни таъминлаш ҳамда қишлоқ ҳўзялиги маҳсулотлари етишиши ҳажисмларини кўпайтиришига қараштирган қатор қонун лойиҳалари кўриб чиқилди.

Сўнг Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Ҳонкенди шаҳрига келди.

Давлатимиз раҳбарини Озарбайжон Республикаси Президен-

ти Илҳом Алиев кутиб олди.

Бу ерда етакчилар қўшма тикувчилик фабрикаси фаолияти билан танишиди.

Корхона Президентлар томонидан 2024 йил ноябрь ойида Бокуда бўлиб ўтган БМТ Иқлим саммити доирасидаги учрашува ишга туширилган эди.

Тикувчилик фабрикасининг майдони 1,2 гектар. Лойиҳанинг умумий инвестиция киймати 6,2 миллион долларни ташкил этади. Жами 800 та иш ўрни юратилди.

Корхонада йилига 3-5 миллион дона трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқариш режалаштирилган. Тайёр маҳсулотлар ҳам ички бозорга, ҳам экспортга етказиб берилади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Ҳонкенди шаҳридаги Иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти саммити доирасида Афғонистон Баш вазирининг иқтисодий масалалар бўйича ўринбосари вазифасини бажарувчи Мулла Абдул Фани Бародарни қабул қилди.

Савдо-иктисодиёт, транспорт-логистика, энергетика соҳаларида ғарбий қисмидаги ҳамкорлик ташкилоти саммити дастанга қараштирилган. 2024 йилда мажмуа реставрация ишлари ва археологик тадқиқотлардан сўнг қайта очилди.

Товар айирбошлаш ҳажми ва қўшма корхоналар сони барқарор ортиб бораётгани алоҳида мамнуният билан қайд этилди.

Амалий алоқалар фаоллашди. Жорий йилнинг май ойида Кобул ва Мозори Шариф шаҳарларида Ўзбекистон савдо уйлари очиди. Июнь ойида Имтиёзли савдо тўғрисидаги битим имзоланди.

Ўзбекистон етакчиси чегаралоди савдо ва тегиши инфраструктуралари янада ривожлантириши, қазиб чиқариш, тўқимачилик, фармацевтика ҳамда қурилиш материаллари тармоқларида, қишлоқ

хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш ва башқа йўналишларда кооперация лойиҳаларини илгари сурish муҳимлигини таъкидлади.

Стратегик муҳим минтақавий лойиҳа – Трансаффон темир ўйлини қуриш лойиҳасини жадаллаштириш зарурлиги қайд этилди.

Иқтисодий ҳамкорлик ташкилотининг 17-саммити доирасида Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Озарбайжон Республикаси Президенти Илҳом Алиев ҳамроҳлигида Ағдам шаҳридаги "Иморат" тарихий-меморий мажмуасига ташриф буюди.

Бу ерга Иқтисодий ҳамкорлик ташкилотига аъзо мамлакатлар делегациялари раҳбарлари ҳам келди.

Ағдам шаҳри Озарбайжоннинг ғарбий қисмидаги Қорабоғ туманида жойлашган. 2021 йилдан бошлаб шаҳар инфратузилмаси фаол тикламоқда: янги мактаблар, болалар боғчалари, уй-жойлар, маъмурӣ бинолар қурилмоқда.

"Иморат" мажмуасида Қорабоғ хонлиги асосчиси Паноҳ Алихоннинг саройи ва мақбараси жойлашган. 2024 йилда мажмуа реставрация ишлари ва археологик тадқиқотлардан сўнг қайта очилди.

Бу ерда Қорабоғ тулпорлари парки ва интерактив музей ташкил этилган.

Етакчилар мажмуада юратилган шароитлар, бунёдкорлик ишлари билан танишиди. Мәҳмонлар эътиборига Озарбайжон Қорабоғининг бой маданияти ва анъаналарини акс эттирувчи Қорабоғ тулпорлари иштирокидаги "Зафар" номли маданий дастур тақдим этилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Озарбайжонга давлат ташрифи давом этмоқда.

ЎЗА

Олий Мажлис Сенатининг саккизинчи ялпи маъслисида сенаторлар томонидан маъқулланган "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳуқиқатларига кўшишча ва ўзгартишилар киритиш тўғрисида" ги қонун бояхона қонунчилигида бўшилқларни бартараф этиш, миллий қонунчиликни Жаҳон савдо ташкилоти қоидаларига мувофиқлаштириши ва иқтисодиётда тенг рақобат мухити ҳамда хорижий инвестицияларни кенг жасал қилиш учун қулаш шарт-шароитлар яратишга хизмат қиласди.

Боҷхона қонунчилиги жаҳон савдо ташкилоти талабларига уйғулаштирилмоқда

Кейинги даврда юртимизда Жаҳон савдо ташкилотига аъзо мамлакатлар делегациялари раҳбарлари ҳам келди. Ағдам шаҳри Озарбайжоннинг ғарбий қисмидаги Қорабоғ туманида жойлашган. 2021 йилдан бошлаб шаҳар инфратузилмаси фаол тикламоқда: янги мактаблар, болалар боғчалари, уй-жойлар, маъмурӣ бинолар қурилмоқда.

(Давоми 2-бетда) ►

Қобилжон ТУРСУНОВ,
Олий Мажлис Сенати
Бюджет ва иқтисодий
масалалар қўмитаси
раиси ўринбосари

● Конун қўмаги

36 йиллик орзу

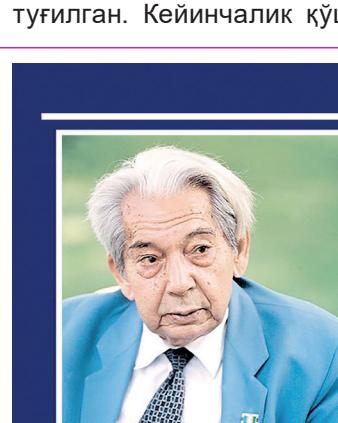
Суд қарори асосида ушади

Маълумки, айрим юртдошларимиз ҳаётида узоқ йиллар мобайнида ечимини кутаётган муаммолар ҳам учраб туради. Албатта, бунинг ўзига хос сабаблари бор.

Қозогистон Республикаси га кўчиб кетган. 1961-1979 йилларда Қозогистоннинг турли идора ва хўжаликларида электромонтиёр ҳамда инспектор – вазифаларида ишлаган. Бу даврда уйланиб, 8 нафар фарзанд кўрган. 1979 йил 5 март куни унга "ИКТ №667795" рақамли собиқ иттифоқ паспорти берилган.

(Давоми 3-бетда) ►

● Тарих тилсизлари
Тақдир, тақдир,
МУНЧА
шафқатсизсан?

(«Кўз ёши томган ҳикоялар» турқумидан)

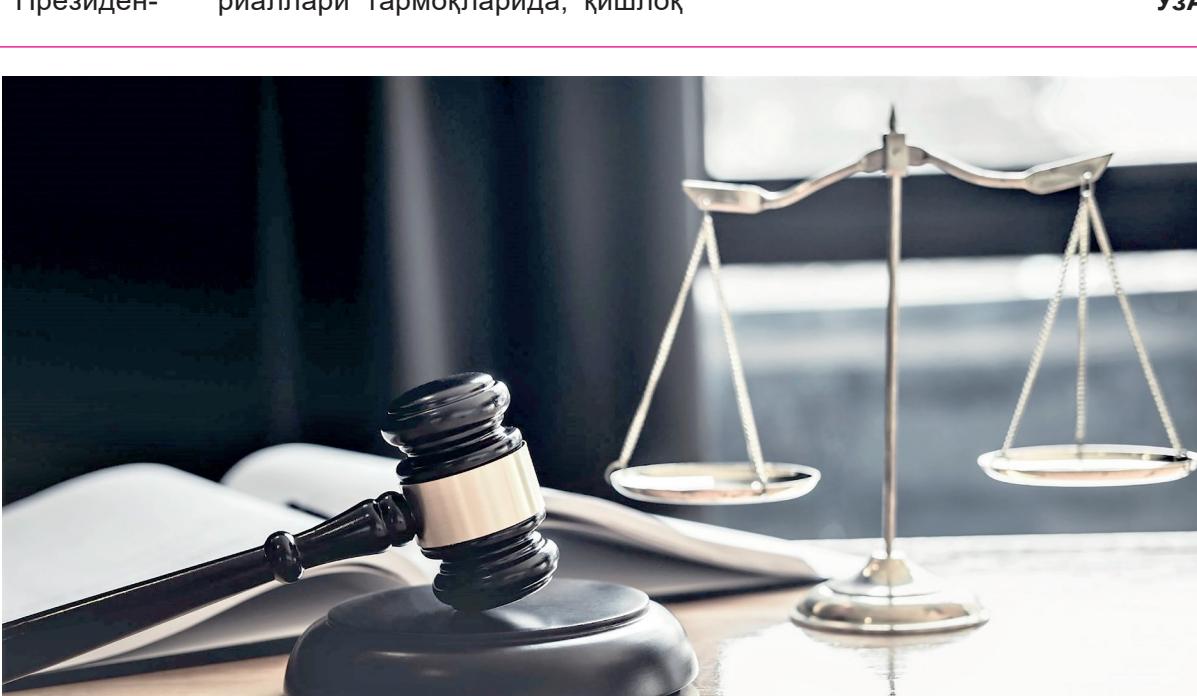
◀ (Бошланиши ўтган сонда)

Гаризондан капитан Расулов этиб келди. Қатор ётқизиб қўйилган, тинмай ўқиётган ўттиз беш чоқли маҳбуснинг бошига бориб, бир-бир қараб чиқди. Да-дажоннинг тепасига келиб узоқ турб қолди.

Бош врач Шкарин ҳолсиз ётганларнинг ҳаммасини санитар замбарида касалхонага жўната бошлади. Лагер уйғониб кетган. Маҳбуслар панжарали деразалардан бу томонга

жимгина қараб туришибди. Дадажонни замбарга ётқизишиб. Бир томонидан ўзим кўтаришиб ўлхонага обордик. Соат саккизда барча баракларнинг эшиги очилди. Олтинни барак лоп этиб ёндию алганга ичидаги қолди. Ачимсиқ тутун хидига тўлган лагер устида, туманлар орқасидан тонг ёришиб келарди.

(Давоми 4-бетда) ►

● Талаб ва тақлиф

СУД ҲУЖЖАТЛАРИНИ ТАФТИШ ТАРТИБИДА ҚАЙТА КЎРИШ:

ХУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ ВА АМАЛИЙ АҲАМИЯТИ

Бугунги кунда суд қарорларини қайта кўришида вилоят судлари ва уларга тенглаштирилган судларнинг имкониятларидан самарали фойдаланиши, ўрта ўғинг судларида суд қарорларини қўриб чиқиши ва қонуний, адолатли ҳамда асосли бўлишини таъминлаш орқали фуқароларнинг шикоят қилиши хуқуқидан фойдаланиш имкониятларини янада кенгайтиши зарурияти вужудга келди. Бу, ўз навбатида, тафтиши институтини ривожлантириши ўйналишида давр ва жасамият талабларига жавоб берадиган ўзгаршишларни амалга ошириш масаласини кун тартибига қўйди.

(Давоми 2-бетда) ►

◀(Бошланиши 1-бетда)

Тафтиш – суд хужжатларини юкори инстанцияда хукукий жиҳатдан текшириш қайта баҳолаш жараёни бўлиб, суднинг қонуний кучга кирган қарорларига нисбатан кўлланилади.

Мамлакатимизда 2021 йилдан бошлаб суд хужжатларини қайта кўриб чиқишнинг янги механизми жорий этила бошланди. Бироқ узоқ изланишлар ва хорижий таҳрибадан келиб чиқиб, 2024 йилдан янгича тартиб — бевосита тафтиш инстанцияси жорий қилинди.

Бу янгилик “Суд қарорларининг қонунийлиги, асослилги ва адолатлигини текшириш тартиби тақомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик процессуал кодексига ўзгаришиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қонун асосида амалга оширилди. Натижада ўтган киска даврда одил судловга эришиш имкониятлари янада кенгайтирилиб, аҳолининг судма-суд овора бўлиб юришига барҳам берилди.

Бунда биринчи инстанция судининг қарори ёки ахримидан норози тарафлар вилоят судига апелляция ёки кассация тартибида шикоят қилиб, уларнинг ҳам натижасидан қониқмаса, ушбу иш мазкур судларда тафтиш тартибида кўриб чиқилади. Биринчи ҳамда апелляция ёки кассация инстанцияси судлари томонидан қабул қилинган қарор ёки ахримда моддий ва процессуал қонун нормаларига риоя қилинганлиги тафтиш тартибида ўрганилиб, хукукий баҳо берилади.

Суд қароридан яна норози бўлинган тақдирда, вилоят ва унга тенглаштирилган судлар томонидан тафтиш тартибида кўриб чиқилган ишлар Олий суднинг судлов ҳайъатларида қайта кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари иш юритувига ва ишнинг қонуний ечимига баҳо бериш билан бирга суд амалиётини бир хилда шакллантиришга эришилаётганини қайд этиш лозим.

Бошқача айтганда, тафтиш инстанция судлари судьяларига янада катта масъулият юкланиб, ишни янгидан

рини қайта кўриш учта босқич орқали амалга оширилиши белгиланган. Яъни, бу жараён:

- **апелляция** – биринчи инстанция судининг қонуний кучга кирмаган суд хужжати устидан;
- **кассация** – қонуний кучга кирган

● Талаб ва тақлиф

Суд хужжатларини тафтиш тартибида қайта кўриш: хукукий асослари ва амалий аҳамияти

биринчи инстанция судининг суд хужжати устидан;

- **тафтиш** – апелляция ёки кассация (тафтиш) инстанциясининг ахримлари устидан берилган шикоятлар юзасидан амалга оширилди.

Тафтиш институтида асосий ургу хукукий хато ва процессуал бузилишларни бартараф этишига қартилган. Шу билан бирга, янги очилган ҳолатлар асосида ҳам суд хужжатлари қайта кўриб чиқилиши мумкин.

Судлар томонидан тафтиш инстанциясида 2024 йилда кўрилган ишлар

муҳим механизм бўлиб қолмоқда.

Шу маънода, тафтиш инстанциясида иш бўйича нафқат моддий ва процессуал қонун нормалари тўғри кўлланилганлигини текшириш, балки уларга тўлиқ суд муҳокамасини иш материаллари асосида ўтказиш орқали оғизланаётган.

лиги каби омиллар шулар сирасига киради.

Қолаверса, тафтиш инстанциясининг судида:

- ишларни битта иш юритишга бирлаштириш тўғрисидаги;
- талабнинг предметини ёки асосини ўзгаришиш ҳақидаги;

• ишда иштирок этишга учинчи шахсларни жалб қилиш ҳақидаги қоидалар мавжуд эмас. Шунингдек, қонунда факат биринчи инстанция судида ишни кўриш учун белгиланган бошқа қоидалар кўлланилмаслиги каби ҳолатлар борлигидан ҳам кўз юмиб бўлмайди.

Шу муносабат билан тафтиш инстанциясини такомиллаштириш бўйича айрим тақлифларимиз билдирамиз.

Биринчи тақлиф: судьялар малақасини ошириш курсларида республикадаги тафтиш амалиётини ўргатиш ва таҳлил қилиш.

Иккинчи тақлиф: суд қарорларининг таҳлиллари тафтиш инстанцияларни оширишга оғизланаётган. Шунингдек, қонунда факат биринчи инстанция судида ишни кўриш учун белгиланган бошқа қоидалар таҳлиллари ташкил қилиш.

Учинчи тақлиф: суднинг ҳар қандай босқичида, жумладан, апелляция, кассация ва тафтиш инстанцияларидан ишга жалб қилинмаган тарафларни ишга жалб қилиш имконини берувчи “агар ушбу ҳолат ишни тўғри ҳал қилиш учун зарур ва шарт бўлса” деган аниқ қоидани қонун нормаси сифатида киритиш.

Тўртминчи тақлиф: тафтиш тартибида шикоят бериси муддати ўтказиб ўюборилган тақдирда, ушбу муддатни тиклашда узрли ҳолатларни аниқ рўйхати ва энг узоқ муддати чегарасини белгилаш.

Хулоса қилиб айтганда, суд хужжатларни тафтиш тартибида қайта кўриш ҳолати тафтишини оширишга оғизланаётган. Шунингдек, қонунда тафтиш инстанцияларидан ишга жалб қилиш имконини берувчи “агар ушбу ҳолат ишни тўғри ҳал қилиш учун зарур ва шарт бўлса” деган аниқ қоидани қонун нормаси сифатида киритиш.

Амалий ва хукукий жиҳатдан ушбу институтни такомиллаштириш факатгина суд тизимининг самародорлигини ҳисобга оғизланаётган. Шунингдек, қонун устувор бўлишини таъминламоқда ва адолатли суд тизимига ишончни мустаҳкамламоқда.

Ушбу омил, шунингдек, одил судловга эришиш даражасини янада оширишга, ишларнинг сифати ва ўз вақтида ишга жалб қилиш имконини мавжуд эмаслиги;

- суд хужжатларининг етарли даражада асослантирилмаганлиги;
- шикоятларни кўриб чиқиш муддатларини жуда қисқараги;
- тафтиш инстанцияси судида биринчи инстанция судига кўриб чиқиш предмети бўлмаган янги талабларни қабул қиласлиги ва кўриб чиқмаси таҳлиллари мустаҳкамлайди.

Икром АЛМАНОВ,
Омон САТТОРОВ,
Тошкент шаҳар суди фуқаролик
ишлири бўйича судлов ҳайъати
судьялари
Камолиддин ЖАЛИЛОВ,
Судьялар олий кенгаши ҳузуридағи
Судьялар олий мактаби
тингловччиси

Суд қароридан яна норози бўлинган тақдирда, вилоят ва унга тенглаштирилган судлар томонидан тафтиш тартибида кўриб чиқилган ишлар Олий суднинг судлов ҳайъатларида қайта кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари иш юритувига ва ишнинг қонуний ечимига баҳо бериш билан бирга суд амалиётини бир хилда шакллантиришга эришилаётганини қайд этиш лозим.

“ Суд қароридан яна норози бўлинган тақдирда, вилоят ва

унга тенглаштирилган судлар томонидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилган ишлар Олий суднинг судлов ҳайъатларида

қайта кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

иши юзасидан тафтиш тартибида

да кўриб чиқилади. Бу жараёнда куйи инстанция судлари

◀ (Бошланиши 1-бетда)

Бир юртнинг одами ҳар қандай шароитда ҳам бир-бирига қайшар экан. Бирон соатлар ўтиб, капитан Расулов қоғозга ўроқли бир нарса бериб кетди. Ошиб қарасам, саккиз метр оқ суруп. Дадажон учун кафандик эди бу. Ҳали ҳам туман тарқагани йўқ. Анча баланд кўтарилиб қолган күёш туман пардаси орқасидан худди қиздирилган чақадек кўриниди.

— Кафандикни мен олиб келганимни бирор билмани дуруст, — деди у ёк-бу ёққа алланглаб. — Мархумнинг жасадини соат учларга тайёрланлар.

То соат учгача мархум Даражонни ювуб, кафандаб, жанозасини ўқидик. Бричка аравада дарвозадон олиб чиқишиди. Вахтада тунда эшикларни очмай, шунча одамга шикаст етказган, Даражоннинг ўлимига сабаб бўлган назоратни старшина Демянов турарди. Бричкани кўриклиб бораётганларга танбех берди:

— Кафанди очиб қаранглар. Баданига штик санчиб кўринилар, муғомбирлик қиласётган бўлумасин.

Расулов:

— Текшириб кўрилган, хотиржам бўл! — деб жавоб килди. Уни дафн қилишга мени олиб чиқишиди. Ана шунда Расуловнинг миллатга қайшишига тан бердим. Гўр қази, мурдан кўмиш учун бухоролик учта солдатни юбораётган эди. Улардан бирни Куръонни жуда чиройли тиловат қиласиган.

Туман тарқаган. Офтоб қор бостан оппоқ чўлда кўзни камаштиради.

Қабристонга келганимизда генералнинг ити кўмилган жойга қарадим. Жуда чиройли қилиб гумбаз кўтирилибди. Бефарзанд генерал ўлими олдидан, «Мендан қолган пулларни сарф қилиб, содик имтима ёдгорлик ўрнатин-

Тақдир, тақдир, мунча

ШАФҚАТСИЗСАН?

глар», деб васият қиласиган экан. Ёдгорлик якинига бордим. Қора мармар тошга шундай сўзлар ўйиб ёзилган:

«Менинг содиқ ва вафодор дўстим, ўтиз етти қочоқ маҳбусни тутиб берган ва ўзи ёвуз маҳбус кўпиди ҳало бўлган Жек номли итга миннадор дўсти генерал майор Maximovich Речниковдан».

Атрофа қарайман. Бу қабристонга академик Туполовнинг истеъодли шогирди, Мехнат қаҳрамони Дудинтовс кўмилган. СССР ҳалқ артисти Вера Квятко, Валерий Чкаловнинг самолётини ҳамиша учишга синчковлик билан тайёрлайдиган авиация майори Степанов, Бухорода риши касалини тугатишида катта хизмат кўрсатган Рустам Азимзодалар шонсиш-шарафсиз кўмилган. Уларнинг қабри қани? Аллақачон топ-текис бўлиб кетган. Биргина шу Жек деб аталган итга кўйилган савлатни ётганни қўйилган эди. Улар ҳам қори боланинг овозидан маст бўлган эдилар.

Тиловат тугаб, тўртоворимиз юзимизга фотиха тортдик.

— Истамбой укам, раҳмат сенга. Илтимос, шу ерда ётган мусулмон бандаларнинг руҳига ҳам бир тиловат қиласиган.

Истамбой бошлади. Боя тиловат пайтида тепамизда чиқирилаб айланган, энди эса, совуқдан жон сақлаб, қалашиб ётган тошлар орасидаги хас-хашакдан ясалган уяларида хурпайиб ўтирган қушлар Истамбойнинг овозини эшишиб, яна тепамизга қайтиб келдилар. Қанотларни пирприратиб, ҳавода жимгина муваллак

Файзисиз, қишида бўронлар увиллаган, ердан бош кўтарган гиёхларни саротон қовжиратиб ташлайдиган бу бефайз, аянчли, бадбахт дала манзарасига қараб, бу хунук, бу совуқ қабристонга қараб, ич-ичимдан фарёд урардим.

Уч бухоролик азамат йи-

шитилармиш.

Истамбой қироатни соғинган экан. Армия сафига чақирилгандан бери комсомолларнинг зуғумига учрамаслик учун овоз чиқармай, ичидаги тиловат қилиб юраркан. Назаримда, тиловат килаётганда унинг ўзи ҳам аллақандай руҳий озиқланашётгандек эди.

Гап-сўз бўлишдан чўчимай, бу дағн маросимига ўйл очиб берган ҳамюртим, капитан Расуловга дил-дилимдан раҳматлар айтдим.

— Укам, — дедим Истамбойга. — Кўлининг фотихага оч шу Расулов деган азамат инсон ҳақига бир дуо қил!

Бу дунёнинг ғамларидан, айриликларида, адолатизликларида ун дунёга фарёд уриб кетган аламдошим, ҳасратдомин Даражонни кимасиз чўл турагига топшириб қайтиб келямиз. Қиши кунлари — бир тутам. Соат беш бўлмай қоронги тушган. Зона деворларидаги проекторлар ёқиб кўйилган. Гуриллаб ёнаётган гулхан олдида маҳбуслар тик турганларнига гоҳ кўлларини, гоҳ оёқларини ўтга тутиб, исинишарди. Зонага бирор кирмас, бирор

чиқмасди.

Ҳамманинг оғизда битта гап: «Старшина Демяновга чора кўрilsин, жиноий жавобгарликка тортисин».

Ёнгин пайтида барак эшикларини очмаган старшина Демянов ваҳтада пўстинга ўралиб, коровуллар билан қайноқ чой ичиб ўтириди. Унинг башарасига тифлагим килинган маҳбусман. Бир пасткаш, инсонлик қиёғасини йўқотган, шафқатсиз, хиссиз тўнка олдида ожизу нотавон қолиши нақадар аламли, нақадар ўқинчли!

(Давоми кейинги сонда)

Ўқинг, бу қизик

Инсоннинг дунёқараси, онг-тафаккури ва дидини юксалтириш ва ҳамто соглигининг тикланишида санъат, хусусан, мусиқа мўъжизакор таъсир кўрсатади, шу боис бу ҳақдаги маълумотлар, ўйлаймизки, ҳеч кимни бефарқ қолдирмаиди.

Мусиқанинг ҳайратомуз ХУСУСИЯТЛАРИ

шигина ёрдам берар экан. Шунингдек, Баҳ, Гендель, Вивальди, Корелпилар яратган "барокко" услубидаги сокин кўйлар хотиржамлик кайфиятни бахш этиб, киши ўзини ўнглаб олишига кўмаклашши ишботланган. Мумтоз мусиқа эса, кўпроқ диккатни жамлашга, хотира ва идрокни куҷайтиришга ёрдам берар экан. Масалан, дунёнинг кўпгина мамлакатларида Моцарт мусиқаси асан касалликларни даволашда кўлланилиб келинмоқда.

Қўйидаги маълумотлар ҳам мусиқанинг нақадар шифобаш эканига далил бўлади. Германияда болалар "церебрал фалажлиги" деб аталаидиган касаллик билан оғриган 12 ёшли Анна исмли қизалоқ ҳолати ёмон бўлишига қарамай мусиқа билан жиддий шуғулланиб, аста-секин аввал юришини, сўнгра жозибали рақсга тушини ўрганишга муваффақ бўлди. Уни кузатган мутахассислар шунисига ҳам ўзларида ўйкүрсан экан.

Антик цивилизациянинг буюк намоёндапаридан бўлган Пифагор, Арасту, Афлотун каби файлусуфлар ҳам мусиқанинг инсон руҳиятига ижобий таъсир этишини таъкидлашган. Қадимги Мисрда мусиқа садолари остида тауруқ жараёни бир қадар енгил кечиши амалда ишбот қилинган бўлса, Ҳиндистонда жанг майдонида ортирилган жароҳатлар мусиқа билан даволанган. Бундан ташқари машҳур табиб Хиппократ кўй билан тутқаноқ ва ўйқисизликни бартараФа айтишга ёрдам берди. Гален илон ва бошқа заҳарли ҳайвонлар чакъандада мусиқадан зиддижаҳар сифатида фойдаланган.

Буғунги кунда дунёнинг кўпгина мамлакатларида мусиқа терапияси кенг оммалашди ва замонавий тиббиётнинг алоҳида йўналишига айланаб улгурди. Мисол учун, Ҳиндистонда миллий кўй-кўшиқлар кўпгина шифохоналарда профилактик восита сифатида кўлланилиб келинмоқда.

Суд мажлисида барча судланувчилар содир қилган жиноятни буйича айбига икрорли билдириб, жабралувчилардан кечирим сўрашди, қильмишидан чин кўнгилдан пушаймонлиги, жабрланувчиларга етказилган моддий зарап тўлиқ қопланганлигини баён қилиб, суддан енгиллик беришини сўрашди.

Суд судланувчиларни вояга етмаганини инобатда олиб, Аскар Аноровни — 4 йил муддатга, Икром Абдиевни — 3 йил 6 ой муддатга, Шомирза Худойкуловни 1 йилу 6 ой муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазосига ҳукм қилид, жазо тарбия колонияларида ўталиши белгиланди.

Бу воқеани баён этишдан мақсад — ёшлар тарбияси ҳамиша хушёрлик ва масъуллиги талаб этишини таъкидлашди. Ҳолбуки, ёшлар тарбиясида ўйлаб қўйилган ҳар бир ётингизни изисиз кетмайди. Шундай экан, бугун биз ёшлар тарбиясига масъуллиги билан ёндашишимиз, бу борада ҳамиша огоҳ ва хушёр бўлишимиз осоишта ва фаронов келажакка кўйилган пойдевор эканини унумаслигимиз жоиз.

Шерзод АБДУҚОДИРОВ, жиноят ишлари буйича Бўка тумани суди раиси

Интернет материаллари асосида Бобомурод РАЙМОВ тайёрлади.

◀ (Бошланиши 3-бетда)

Аниқроқ айтганда, А.Аноров 2024 йил 26 ноябрь куни, тахминан, соат 16:00 ларда ўзганинг мол-мулкини талон-торож қилиш мақсадида, бир гурух шахслар билан ўзаро жиноятни содир этган. Улар жабрланувчининг бозор баҳоси 600.000 сўм билан "РЕДМИ-6" русумли телефонини кўлга киритиб, воея жойидан яширинган.

Бундан ташқари вояга етмаган А.Аноров 2024 йил 26 ноябрь куни, тахминан, соат 17:45 ларда, оғдиндан тузилган жиноят режа асосида, вояга етмаган И.Абдиев иштирикада тақорор босқинчилек йўли билан ўзганинг мол-мулкини талон-торож қилиш мақсадида, вояга етмаган Шомирза Худойкуловни жиноятга шерик қилинган. Улар Бўка туманидаги Агротехнологиялар техникини биноси ёнида вояга етмаган жабрланувчи Муҳиддин Норбековни пичоқ билан кўркитган ва босқинчилек йўли билан унинг бозор баҳоси 1.200.000 сўмлик "Самсунг A50" телефон қурилмасини кўлга киритган.

Аниқланишича, вояга етмаганлардан иборат бу жиноятни шериги, ҳам майдай безорилик билан шугулланиб келган. Бирор улардан жабр кўрган тенгкур болалар ушбу "сир"дан катталарад ёки ўқитувчиларини хабардор этишдан андиша қилинган. Балки жиноятни шериги кўзига ёмон

МУАССИС:

**Ўзбекистон Республикаси
Олий суди**

Газета 2007 йил 23 февралда

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигига 0224-рекам билан рўйхатдан ўтган.

Бош мухаррир:

Шодиқул ҲАМРОЕВ

ISSN 2161-6123

9772181612006

ТАХРИР ҲАЙЪАТИ

Бахтиёр ИСЛАМОВ

Икрам МУСЛИМОВ

Олимжон ИСМАИЛОВ

Шуҳрат ПОЛВАНОВ

Холмўмин ҶАГІРОВ

Зарифжон МИРЗАҚУЛОВ

Сахифаловчи:

Абдухалим ҲОЛМАХМАТОВ

Жамшид САДИНОВ

Муродулло ҚОДИРОВ

Замира ЭСАНОВА

Азиз АБИДОВ

Бобомурод РАЙМОВ

Шерзод ҲАЙРУЛЛАЕВ

Газета «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида оғсет усулида босиди.

Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-й.

Манзилимиз: 100097, Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани, Чўпонота кўчаси, 6-й, Тел.: 71 273-72-29

Нашр индекси: якта тартибда - 574, ташкилотлар учун - 575.

Буюртма: Г-715 Қозғ бўйичи: А-2. Ҳажми: 2 босма табоб.